

Jäsentiedote: EU:n biodiversiteettistrategia

Lyhyesti

- komissio [tiedotti](#) 20.5.2020 EU:n biodiversiteettistrategiasta, joka on otsikoitu "Bringing nature back into our lives" sekä Pellolta pöytään -strategiaksi.
- Biodiversiteettistrategia kokoaa yhteen EU:n suunnitelmia toimista luonnon monimuotoisuuden parantamiseksi. Se listaa tavoiteaikataulut suunnitelluille lainsäädäntö- ja muille toimille.
- Strategian valmistelua on vetänyt komission ympäristöpääosasto (DG ENV).
- Tavoitteet on jaettu suojelu- ja ennallistamistoimiin.
- Ylätavoitteeksi asetetaan, että 30 % EU:n maa- ja meripinta-alasta on suojeltua, joista 1/3 tiukasti suojeltua.
- Vanhat metsät nostetaan yhdeksi pääsuojelukohteeksi.
- Esityksen kriittisimpiä aiheita on, miten taakanjako jäsenvaltioiden kesken hoidetaan: suojelualueprosentit ja tiukasti suojeltujen alueiden osuus.
- Komissio aikoo myös tehdä esityksen tiukan suojelun kriteereistä.
- Jäsenmaiden tulee osoittaa edistymistä 2023 loppuun mennessä uusien suojelualueiden muodostamisessa.
- Strategia esittää bioenergian osalta, että kokopuun ("whole trees") sekä ruoka- ja rehukasvien energiakäyttö tulee minimoida. Kestävä bioenergia tunnustetaan samalla edistettäväksi asiaksi.
- Rahoitusta lisäsuojelulle haetaan EU:sta, kansalliselta ja yksityissektorilta. EU aikoo lanseerata InvestEU:n alla vähintään 10 Mrd € PPA-mallilla rahoituspaketin.
- Strategia rakentaa tuleville komission toimille viitekehystä. Sillä on vaikutusta erityisesti EU:n uudessa metsästrategian valmistelussa ja maatalouden CAP-reformissa tänä vuonna sekä REDII direktiivin avaamisessa 2021.

Sisältö yksityiskohtaisemmin

Bioenergia

Strategia on bioenergiaa kohtaan melko kriittinen. Komissio korostaa, että tiettyjen bioenergiamuotojen lisääntyvä käyttö on riski ilmastolle ja luonnolle. Siksi kokopuun sekä ruoka- ja rehukasvien energiakäyttö tulisi strategian mukaan minimoida. Toisaalta komissio tunnustaa kestävän bioenergian olevan EU:n edistettävien energiamuotojen mukana.

22.5.2020

Keskeiseen rooliin nousee vuonna 2020 julkaistava arvio bioenergian kysynnästä ja tarjonnasta EU-tasolla ja maailmanlaajuisesti. Arvion perusteella komissio päättää tulisiko vuonna 2018 sovittu uusiutuvan energian direktiivi avata biomassan kestävyyskriteerien osalta vuonna 2021 vai ei.

Julkaisimme 20.5. [lehdistötiedotteen](#), jossa totesimme strategian lisäävän toimintaympäristön epävarmuutta ja siten voivan hidastaa investointeja. Olemme nostaneet RED2-direktiivin avaamisen ongelmat myös komission valmisteluun liittyvissä konsultaatioissa.

Strategiassa kysymyksiä herättää erityisesti maininta ”kokonaisten puiden” energiakäytön minimoinnista. Termi on uusi ja epäselvä ja sen yhteys monimuotoisuuteen jää ohueksi. Kiinnitimme tähän huomiota valmistelun aikana komission suuntaan ja myös lehdistötiedotteessa 20.5.2020.

Suojelu

Komissio vaalii EU:n globaalia johtajuutta monimuotoisuuden edistämisessä.

Strategiassa painotetaan suojelutoimia erityisesti meriympäristöissä, metsissä ja kosteikoilla. EU:n etäiset saarialueet ovat erikseen mainittu tärkeinä trooppisten ja sub-trooppisten alueiden suojelun ja ennallistamisen uusina kohteina.

Metsien osalta painopiste on alkuperäis- ja vanhoissa metsissä (primary and old-growth forests), jotka kaikki jäljellä olevat tulee tiukasti suojella. Suomessa on vakiintunut määritelmä, että tällaiset metsät ovat iältään vähintään 160-vuotiaita. Suomessa on kattavasti kartoitettu ja suojeltu tämän määritelmän mukaiset vanhat metsät. PEFC-sertifioinnissa ikärajana on Etelä-Suomessa 160 vuotta ja Pohjois-Suomessa 200 vuotta.

Poliittisesti kuumimmat kohdat liittyvät toimien jakamiseen jäsenmaiden kesken sekä suojelukriteereihin. Komissio katsoo jäsenvaltioilla olevan yksinoikeuden määrittellä suojelualueet yleensä ja myös tiukan suojelun osuuden. Taakanjako perustuu strategian mukaan ”objektiivisiin ekologiisiin kriteereihin” ja jokaisen jäsenvaltion tulee tehdä ”oma osuutensa”.

Komissio tulee määrittelemään 2020 aikana yhdessä Euroopan ympäristöviraston ja jäsenmaiden kanssa lisäsuojelualueiden tunnistamista ja määrittelyä varten kriteerit ja ohjeistuksen. Tähän sisältyy myös kriteerit alueiden ylläpidosta sekä tiukan suojelun määrittelykriteerit.

22.5.2020

Koko EU:n yhteistä asiaa korostamaan on luotu uusi suojelualueverkoston käsite ”Trans-European Nature Network”. Suojelualueiden välille luotavien ekologisten yhteyskäytävien merkitys on tässä verkostossa keskeistä. Jäsenmaiden tulee 2023 loppuun mennessä osoittaa selkeää edistymistä laillisesti suojeltavien uusien alueiden ja ekologisten yhteyskäytävien luomisessa.

Ottaen huomioon Suomen lähtötilanteen suhteessa muihin jäsenmaihiin, oniso poliittinen kysymys on, millaisia odotuksia Suomeen lisätoimien osalta kohdistetaan. Riittävätkö Suomen kansallisesti jo määrittelemät lisätoimet (esim. METSO, HELMI) vai odottaako komissio Suomelta vielä lisää?

Ennallistaminen

Komissio tulee esittämään 2021 loppuun mennessä sitovat EU:n ennallistamistavoitteet. Samassa tarkastellaan mahdollisuutta ottaa käyttöön EU-laajuiset yhtenäiset menetelmät ekosysteemien arviointiin.

Eri lajien osalta komissio asettaa toiveen, että jäsenmaat saisivat toimillaan muutettua 30 % lajien epäsuotuisan statuksen suotuisaksi vuoteen 2030 mennessä.

Maatiloille komissio tulee tekemään toimia, jotta saavutettaisiin tavoite vähentää maatalouskemikaalien käyttöä 50 % vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi tavoitellaan, että 10 % maatalousmaasta on erilaisia suojavyöhykealueita 2030 mennessä ja 25 % luomuviljelyssä.

Strategia ottaa kantaa myös metsiin – ja astuu osin metsästrategian varpaille. Tavoitteeksi asetetaan istuttaa 3 miljardia lisäpuuta nykyiseen verrattuna vuoteen 2030 mennessä. Selväksi ei käy miten tämä tavoite edistää monimuotoisuutta eikä myöskään, kuinka tavoite on tarkoitus jyvittää jäsenmaille. Suomessa istutetaan joka vuosi noin 150 miljoonaa puuntaimea satojen miljoonien luontaisesti syntyvien lisäksi. Maankäyttösektorin päästöjen vähentämiseksi on kaavailtu eri [selvityshankkeissa](#) merkittäviä aloja peltojen metsittämiseksi. Euroopan metsätietojärjestelmä suunnitellaan myös perustettavaksi seurantaa ja tiedonvaihtoa varten, ja varsinkin estämään metsien terveydentilan rappeutumista.

Lisäksi suuri kysymys on turvemaihin kohdistuvat ennallistamisvaatimukset. Suomessa on miljoonia hehtaareita ojitettua turvemaata, jonka yhteydessä ennallistamiskysymys voi nousta esiin. Erityisesti riskinä EU-tason etenemisessä on keskittyminen vain pinta-aloihin – ei niinkään saavutettavat hyödyt monimuotoisuuteen. Samoin kuin suojelualueiden

kohdalla, iso kysymys on myös, miten sitovat ennallistamisvaatimukset kohdistetaan Suomeen muihin jäsenmaihiin verrattuna.

Ennallistamisen suunnittelussa on lähdettävä monimuotoisuuden turvaamisen kannalta tärkeimmistä toimenpiteistä ja niillä saavutettavista pysyvistä parannuksista. Tässä tulee käyttää tiukan ekologisia kriteereitä ja prioriteetteja sekä Suomen osalta hyvin kattavia uhanalaisarviointeja pelkkien pinta-alatavoitteiden sijasta. Muuten tuloksena voi olla luonnon monimuotoisuuden kannalta toisarvoisia toimenpiteitä ja mittareina helppoja hehtaareita.

Taustaa

Biodiversiteettistrategian on tarkoitus toimia EU:n panoksena ja neuvottelumandaatin hakemiseksi YK:n monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen osapuolikokoukseen COP 15, joka oli tarkoitus pitää lokakuussa Kiinan Kunmingissa. Kokous on kuitenkin siirretty vielä avoinna olevaan myöhempään ajankohtaan.

Biodiversiteettistrategia on osa von der Leyenin komission työohjelmaa ja yksi Green Dealin toimi. Se on osa kokonaisuutta, miten EU vastaa Pariisin ilmastopimuksen vaatimuksiin sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin (SDG).

EU:n maa-alasta on strategian mukaan suojeltu noin 26 % ja merialasta noin 11 %. Suurimmat muutospaineet kohdistuvatkin merialueiden lisäsuojeluun.

Alkuperäismetsien osalta on syytä huomata, että Suomessa on suhteellisesti monia maita parempi tilanne sekä inventoinnin, että suojelustatuksen tiukkuuden osalta. Monista maista ei kattavaa inventointitietoakaan ole ja tiukasti suojeltujen alueiden osuus on useissa maissa varsin matala, kuten vuoden 2018 tutkimus [alaviite] toteaa.

Vanhojen metsien osalta yksiselitteistä määritelmää ei ole muodostettu vaan käytössä on [monia määritelmiä](#) riippuen maasta ja alueesta.

Kansainvälisen biodiversiteettipaneelin (IPBES) raportti vuodelta 2019 nostaa esiin suurimittaisen bioenergian yhtenä merkittävistä monimuotoisuusriskeistä. Raportissa nostetaan tosin esiin varsinaisesti plantaasityyppinen bioenergiatuotanto olemassa olevilla pelloilla sekä metsien raivaaminen bioenergian tuotantoa varten. Raportti myös näkee bio-CCS:n käytön aiheuttavan paineita maankäytön muutokselle.

Jatkokeskustelu EU:ssa

Euroopan Parlamentti on hyväksynyt Green Dealin yhteydessä monimuotoisuuteen liittyen julkilausuman tammikuussa, joka ei suoraan ota kantaa bioenergiaan. Tammikuussa Parlamentti hyväksyi julkilausuman myös koskien seuraavaa osapuolikokousta. Siinä pyydetään komissiota tukemaan lisätutkimusta maankäytön muutosten ja bioenergian vaikutuksesta kasvihuonekaasupäästöihin ja ottamaan tulokset huomioon päätöksenteossa.

Jäsenmaiden muodostama Euroopan unionin neuvosto hyväksyi 19.12.2019 Suomen puheenjohtajuuskaudella päätelmät biodiversiteetistä erityisesti globaalien tason näkemyksellä ja ennakkokantana YK:n yleissopimuksen osapuolikokousta ajatellen.

Komissio on teettänyt arvion bioenergian vaikutuksista suojelualueille, joka on jäsenmaiden ns. NADEG-työryhmässä. Lisäksi komissio on julkistamassa 2020 lopulla EU:n tutkimuskeskus JRC:n tekemän selvityksen metsäperäisen bioenergian kestävyyydestä.

Näiden selvitysten odotetaan toimivan pohjana sille, tuleeko komissio esittämään REDII -direktiivin 2021 tapahtuvan avaamisen yhteydessä muutoksia myös kestävyyskriteereihin.

Vaikutusarvio

Arvioimme, että biodiversiteettistrategia ja etenkin loppuvuonna julkistettava JRC:n raportti tulevat vaikuttamaan keskusteluun EU:ssa bioenergian kestävyyydestä. Uuden kriteerin tai kriteerien lisääminen REDII -direktiivin avaamisen yhteydessä tulee säilymään vahvasti keskustelussa.

Tämä keskustelu tulee vaikuttamaan myös kotimaiseen keskusteluun liittyen järeän runkokuun ja kantojen energiakäyttöön.

Jää nähtäväksi, miten komissio käsittelee bioenergiaraporttia suhteessa ehdotukseensa uudesta 2030 päästötavoitteesta, joka on tulossa syksyn aikana. Ideaalitapauksessa komissio arvioisi kokonaisuutena mitä lainsäädäntöjä kannattaa päästötavoitteen tiukentamisen yhteydessä avata ja mitä ei. Aika uusien tavoitteiden saavuttamiseen on käymässä vähiin, kun ehdotukset saadaan vasta 2021 ja niiden neuvottelu kestää helposti kaksi vuotta.

22.5.2020

Bioenergia ry:n toimisto esittää, että jäsenet toimisivat aktiivisesti erilaisissa vapaaehtoisissa prosesseissa, jotka lisäävät monimuotoisuutta ja näiden toimien näkyvyyttä suurelle yleisölle.

Lisätietoja

Komission julkaisema biodiversiteettustrategia

https://ec.europa.eu/info/files/communication-eu-biodiversity-strategy-2030-bringing-nature-back-our-lives_en

Euroopan unionin neuvoston päätelmät

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15272-2019-INIT/en/pdf>

Euroopan Parlamentin mietinnöt: <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-a-european-green-deal/file-new-eu-biodiversity-strategy>

YK monimuotoisuussopimuksesta <https://www.cbd.int/cop/>

YK monimuotoisuussopimuksen COP 15 kokouksesta tietoja:

<http://sdg.iisd.org/events/2020-un-biodiversity-conference/>

Maailman biodiversiteettipaneelin (IPBES) arvioreportti

<https://ipbes.net/global-assessment>

Tutkimus (2018) Euroopan alkuperäismetsistä:

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/ddi.12778>